

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ I PETYCJI

BAP.DPK.133.96.2024 GK

Warszawa, 18 kwietnia 2024 r.

Informacja o petycji P11-36/24
**Przedłużenie wypłaty świadczenia wychowawczego dla dzieci,
które ukończyły 18. rok życia i uczą się w szkołach dziennych**

I. Wnoszący petycję:

Osoba fizyczna.

Petycja indywidualna z dnia 4 marca 2024 r.

II. Przedmiot petycji:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, w celu przedłużenia wypłaty świadczenia wychowawczego dla dzieci, które ukończyły 18. rok życia i uczą się w szkołach dziennych.

III. Uzasadnienie wnoszącego petycję:

Autorka petycji podniosła konieczność zmiany ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Podkreśliła, że celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym związanych z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Autorka petycji zauważyła, że Konstytucja RP zapewnia wszystkim obywatelom prawo do nauki. Dzieci, nawet pełnoletnie, również te przebywające w rodzinnej opiekuńczej pieczy zastępczej, są pełnoprawnymi obywatelami i mają prawo pobierać naukę także po uzyskaniu pełnoletności. Aby mogły się uczyć i realizować swoje życiowe plany związane z wykształceniem, opiekunowie potrzebują środków finansowych na ich utrzymanie.

IV. Stan prawny:

Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2023 r. poz. 810 ze zm.) w art. 4 wskazuje osoby uprawnione do świadczenia wychowawczego oraz okres pobierania świadczenia. Przepis ten w ust. 1 określa, że celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie wychowawcze, zgodnie z ust. 2, przysługuje:

1) matce albo ojcu, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu matki albo ojca, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 2a, albo

2) opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu opiekuna faktycznego, albo

3) opiekunowi prawnemu dziecka, albo

4) dyrektorowi domu pomocy społecznej, albo

5) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z ust. 3, świadczenie wychowawcze przysługuje osobom, o których mowa w ust. 2, do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

V. Prace legislacyjne:

Obecnie nie są prowadzone prace legislacyjne w zakresie przedłużenia wypłaty świadczenia wychowawczego dla dzieci, które ukończyły 18. rok życia i uczą się w szkołach dziennych.

VI. Informacje dodatkowe:

Sejm RP 11 lutego 2016 r. uchwalił ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. W ustawie przyjęto rozwiązanie, zgodnie z którym świadczenie bez kryterium dochodowego nie przysługiwało na pierwsze dziecko, a dopiero na drugie i kolejne dzieci w rodzinie, zaś świadczenie 500 plus na pierwsze lub jedyne dziecko przysługiwało rodzinom o niższych dochodach przy spełnieniu kryterium dochodowego 800 zł netto na osobę w rodzinie lub 1 200 zł na osobę w rodzinie w przypadku wychowywania w rodzinie dziecka niepełnosprawnego. Pierwsze wypłaty świadczeń nastąpiły w kwietniu 2016 r.

Sejm RP VIII kadencji uchwalił 25 kwietnia 2019 r. ustawę o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 1 lipca 2019 r. Świadczenie w wysokości 500 zł na każde dziecko wprowadzono od 1 lipca 2019 r.

Sejm RP 7 lipca 2023 r. uchwalił nowelizację ustawy, zgodnie z którą świadczenie w kwocie 500 zł podwyższono do 800 zł, a 7 sierpnia 2023 r. Prezydent podpisał ww. nowelizację, która weszła w życie 1 stycznia 2024 r.

Przepis zawarty w art. 4 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci nie powinien rodzić problemów interpretacyjnych. Zgodnie z głosem doktryny ustawodawca wskazał w nim wprost, że świadczenie wychowawcze przysługuje osobom, o których mowa w ust. 2, tj. matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, opiekunowi prawnemu dziecka albo dyrektorowi domu pomocy społecznej do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia¹.

Od zasady przyznawania świadczenia wychowawczego ustalonej w przepisie art. 4 ust. 3, że świadczenie to przysługuje do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia, ustawodawca nie przewidział żadnych wyjątków. Jest to reguła bezwzględnie obowiązująca. Kontynuowanie nauki

¹ M. Kucharska [w:] *Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Komentarz, wyd. II*, red. J. Blicharz, J. Glumińska-Pawlic, L. Zacharko, LEX/el. 2019, art. 4.

po uzyskaniu pełnoletności nie stanowi podstawy do przyznania świadczenia wychowawczego na dzieci, które osiągnęły pełnoletność.

Interpretację, o której mowa powyżej potwierdzają liczne wyroki sądów. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Opolu w wyroku z dnia 20 grudnia 2016 r. (II SA/Op 555/16) wskazał wprost, że kontynuowanie nauki po uzyskaniu pełnoletności nie stanowi podstawy do przyznania świadczenia wychowawczego na dzieci, które osiągnęły pełnoletność. Prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje bowiem jedynie osobom uprawnionym (...).

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 15 maja 2019 r. (VIII SA/Wa 152/19) określił, że od zasady przyznawania świadczenia wychowawczego ustalonej w przepisie art. 4 ust. 3 ustawy z 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, że świadczenie to przysługuje do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia, ustawodawca nie przewidział żadnych wyjątków. Jest to reguła bezwzględnie obowiązująca.

VI. Świadczenie wychowawcze w wybranych krajach europejskich:

W wielu krajach europejskich funkcjonują świadczenia wychowawcze ukształtowane podobnie do rozwiązania stosowanego w Polsce.

Przykładowo, w Austrii kwota świadczenia rośnie wraz z wiekiem dzieci. Podstawowa kwota świadczenia (Kinderbetreuungsgeld) na pierwsze dziecko (114 euro) przysługuje do ukończenia przez dziecko 3. lat, między 3. a 10. rokiem życia wynosi 121,90 euro, a między 10. a 19. rokiem życia - 141,50 euro. Po ukończeniu 18. roku życia świadczenie przysługuje dla dzieci kontynuujących naukę (do 26. roku życia) lub poszukujących pracy (do 21. roku życia) i w tym okresie wynosi 165,10 euro.

We Francji świadczenie wynosi 171 euro miesięcznie dla rodzin posiadających dwoje dzieci. Przy trzecim dziecku kwota wzrasta do 297,72 euro, natomiast czwórka i więcej dzieci to świadczenie w wysokości 464,94 euro.

W Holandii kwota świadczenia na dziecko do 6. roku życia wynosi 269,76 euro, między 6. a 12. rokiem życia - 327,56 euro, a między 12. a 18. rokiem życia - 385,37 euro. W Holandii świadczenie wychowawcze wypłacane jest raz na kwartał.

W Niemczech od 1 stycznia 2023 r. przysługuje świadczenie (Kindergeld) w wysokości 250 euro na każde dziecko. Dodatkowo rodzicom przysługuje kwota wolna od podatku związana z wydatkami na dziecko, która wynosi 6024 euro (po 3012 euro na rodzica).

W Szwecji pod nazwą „Barnbidrag” funkcjonuje zasiłek rodzinny, który wynosi 1250 koron szwedzkich miesięcznie na każde dziecko (około 111,58 euro).

Wsparcie dla rodzin z dziećmi funkcjonuje również w Irlandii (140 euro na dziecko).

Pieniądze na dzieci otrzymują też Norwegowie (około 150 euro) dla dziecka poniżej 6. roku życia oraz 1054 korony norweskie (około 94 euro) w przypadku dzieci między 6. a 18. rokiem życia.

Rząd Litwy od stycznia 2018 r. wprowadził comiesięczne świadczenia na każde dziecko poniżej 18. roku życia lub uczące się do 21. roku życia w wysokości 30 euro. W przypadku dzieci z rodzin z co najmniej trojgiem dzieci i rodzin o dochodach poniżej progu dochodowego, świadczenie wynosi 58,5 euro.

W Wielkiej Brytanii odpowiednikiem świadczenia jest zasiłek na dziecko „Child Benefit”, który jest wypłacany przez państwo osobie wychowującej dziecko do ukończenia przez nie 16. roku życia (lub 20. roku życia, jeśli kontynuuje edukację).

OPRACOWAŁA
Gabriela Kopania

Danuta Antoszkiewicz
wicedyrektor
/podpisano elektronicznie/